

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

Sectio I. An aliquis intellectus creatus Deum in seipso videre possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

DISPUTATIO IX.

De Veritate seu cognoscibilitate Dei.

Post Disputationem de vnitatem Dei, ijsque, quæ ad vnitatem consequuntur, disputandum est de veritate seu cognoscibilitate Dei. Disputamus autem hic de Veritate, non vt est peculiaris virtus in dicendo, quæ veracitas dici solet, & ad fidem spectat, sed vt est secunda passio entis, per quam vnumquodque est aptum cognosci; estque prima radix veritatis in cognoscendo: hæc enim per se pendet ab intellectu & obiecto, tanquam à causis per se. Quoniam verò cognoscibilitas respicit intellectum cognoscentem, illumque præcedit vt obiectum potentiam, prius de cognoscibilitate diuinæ naturæ, tum de intellectu, deque ijs, quæ diuinum intellectum consequuntur, ordinatè disputabimus.

SECTIO I.

An aliquis intellectus creatus Deum in seipso videre possit?

Armen.
Alphonſus
de Castro.

S. Ioan.
1. ad Tim. 6.
S. Chrysost.
Euthymius.
Isidor.
Exod.

S. Thomas.
Benedictus
XI.

PRIMA sententia seu error Armenorum, referente Alphonſo de Castro, verbo *beatitudo*, heresi prima, negantium Deum ab illo intellectu creato in seipso videri posse, sed in quadam *Theophania* seu luce, ab ipso deriuata, à beatis in Patria cognosci. Fundamentum sumi potest tum ex Scriptura attestante, Deum à nemine hætenus visum, sed nec videri posse, Ioan. 1. prima ad Timoth. 6. tum ex Patribus, Chrysostomo homil. 14. in Ioan. & homilia 3. & 4. de Incomprehensibili Dei natura, Euthymio in primam Ioannis, Isidoro in 41. Exodi, & alijs. Tum ratione: quia quod est extra sphaeram alicuius potentiae, nequit ab illa attingi: Deus est extra sphaeram intellectus creati: ergo nequit ab ipso in propria substantia attingi. Confirmatur: Nam maior est improporatio inter intellectum creatum & Deum; quam inter oculum corporeum & obiectum spirituale: sed nequit oculus corporeus, ob improporcionem cum obiecto spiritali, illud attingere: ergo nec intellectus creatus Deum obiectum increatum.

2. SECUNDA sententia affirmat, Deum clarè in seipso à beatis videri. Est de fide, cuius oppositam Sanct. Thom. questione octaua, de Verit. articulo primo, appellat hereticam. Illam primò definiuit Benedictus XI. vulgò XII. in quadam decretali, de

qua mentio fit in eius vita Tom. 3. Conciliorum parte secunda pagina 818. & extat apud Sanderum de visibili Monarchia, referturque à supplemento Gabr. in 44. dist. 49. quaestione secunda, articulo tertio, dubit. 3. Cuius verba sunt hæc: *Definimus, quod secundum Dei ordinationem anima Sanctorum, quæ ex hoc mundo purgata discedunt, ante iudicium generale vident Diuinam essentiam, visione intuitiva & faciali, nulla mediante creatura in ratione obiecti se habente, sed Diuina essentia nudò & clarè, & apertè illis se ostendente.* Secundò, Eugenius quartus in Concilio Florentino in decreto de Vnione Armenorum: *Morientes, inquit, (loquitur de adultis baptizandis antequam culpam aliquam committant) statim ad regnum Calorum, & Dei visionem perueniunt.*

3. Eadem veritas apertè colligitur ex Scriptura. Marth. 18. *Angeli eorum semper vident faciem patris mei:* est autem facies Dei, ipsa essentia Dei, vt Hilarius interpretatur Psalm. 118. in versiculum. *Deprecatus sum faciem tuam.* Primæ ad Corinth. 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem.* Quid autem est facie ad faciem Deum videre, quam sine interuentu alicuius creati velaminis, Dei essentiam cernere? 1. Ioan. 3. *Scimus, quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quia videbimus eum, sicuti est.* Porro videre Deum sicuti est, est illum in propria natura intueri.

4. Tertiò probatur auctoritate Patrum, Aug. epist. 112. de videndo Deo c. 14. *Si quis, inquit, verum possit Deus videri? Resp. potest. Si quis vnde sciam? Resp. quia in veracissima scriptura legitur; Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Si quis verum etiam sicuti est, possit aliquando videri? Resp. Filijs hoc esse promissum, de quibus dictum est, Scimus quia cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.* Hilarius in locum supra citatum, *quamuis, inquit, nemo hominum videat faciem Dei, & viuat, tamen Deum omnes mundo corde visuri sunt.* Lege alios apud recentiores. Aliqui conantur ratione naturali hanc veritatem confirmare, sed vt sequente sectione constabit, nulla est ratio naturalis, quæ illam efficaciter probet: Vnde sola fide eam puto credendam. Si quæ verò ratio in Confirmationem ipsius affertur, ea procedit suppositis principijs fidei, de eleuatione naturæ ad gloriam, vt notauit Caiet. in 1. p. q. 12. ar. 1. *de euentiam.*

5. Ad primum argumentum ductum ex Scriptura respondet præcitata Epistola Augustinus, cum Scriptura testatur, Deum à ne-

mine visum, intelligendam esse de hominibus, quorum nemo ante Christi resurrectionem, in propria vidit substantia, non autem de Angelis beatis; quippe qui *semper vident faciem patris*: cum verò eadem Scriptura addit, *Deum esse inuisibilem, & à nemine videri posse*; intelligendam esse, *Deum esse inuisibilem naturā*, non voluntate: Nam si ipse propriā voluntate non se manifestat, à nemine videri potest. Si *quæris*, inquit cap. 14. *quomodo dictus sit inuisibilis, si videri potest?* Resp. Inuisibilem esse naturā, videri autem cum vult, & sicut vult; Aliam responsionem affert ex sententia Ambrosij cap. 10. & 11. Cur Deus dicatur inuisibilis, nempe corporis, non mentis oculo.

Ambrosius.

Vasquez.
Explicatur
Patres.

S. Thomas.

Anomai.

Chrysost.

6. Ad secundum ductum ex auctoritate Patrum, concedit Vasquez 1. p. Disp. 37. cap. 2. & 3. multos ex his Patribus cum Armenis sensisse. Sed nullam ratio cogit ad hanc notam Patribus, diu in Scriptura versatis, & rectè de fide sentientibus, inurendam: cum omnes possint ad bonum sensum trahi, ut nimirum cum negant, Deum in seipso videri, non negent de quacunque visione, sed de comprehensua tantum, ut illos explicat S. Tho. 1. p. q. 12. ar. 1. & de verit. q. 8. ar. 1. & ex eorum scriptis non obscurè colligitur: controuersia enim erat ipsorum cum Anomæis, qui ita se Deum in hac vita nosse contendebant, sicut Deus seipsum. Testatur hoc Chrysostomus tom. 5. homiliā 2. de incomprehensibili Dei natura, his verbis: *Quod nemo unquam dicere ausus est, ipsi se ita Deum nosse, quemadmodum Deus se ipse nouit, asserunt.* Idipsum arguit nomē ipsum comprehensionis, quo citati Patres ad huiusmodi errorem confutandum vtuntur. Imò & titulus *De incomprehensibili Dei natura*, quem per quinque homilias Chrysostomus apponit, apertè ostendit, in eo tantum sensu prædictos Patres contra Anomæos disputasse.

7. Ad rationem, neganda est Minor: nam saltem Deus est intra sphaeram intellectus creati, sub analoga ratione entis, ad quem potest lumine aliquo confortatus eleuari; cum non se habeat ut obiectum disparatum, & actu alterius vitæ quàm intellectiue cognoscibilis, sicut se habet substantia spiritalis respectu oculi; sed ut obiectum excedens intra eandem analogam rationem intelligibilitatis: ac proinde non implicat ad illum eleuari. Ad Confirmationem concedenda est Maior de improportione in ratione entis; neganda de improportione in ratione potentie, & obiecti, seu habitudinis & termini. Maior enim est proportio inter intellectum creatum & Deum, in ratione habitudinis & termini, quàm inter spiritum & oculum: quoniam inter intellectum creatum & Deum est proportio intellectui & intelligibilis, in eodem proximo genere vitæ: inter spiritum verò & oculum nulla est proportio, in ratione visibilis & visui, in eodem genere proximo vitæ, cum alter sit visibilis actu vitæ intellectiue, alter visuius actu vitæ sensitiue. Ex defectu huius proportionis, quæ essentialiter requi-

ritur inter potentiam vitalem, & obiectum ab ipsa attingibile, nequit oculus eleuari ad percipiendum spiritum, potest autem intellectus eleuari ad intuendum Deum.

SECTIO II.

An possibilitas visionis beatæ ratione naturali demonstrari possit?

8. PRIMA sententia Scoti in quarto dist. 49. quæst. 8. Rubionis quæst. 1. Prologi. §. *Sed hic est dubium*. Niph. 2. Metaphys. disp. 3. cap. 4. Vasquez 1. 2. disp. 20. cap. 2. Arrubalis prima parte quæstione 12. disput. 15. affirmantium. Probat Scotus primò: omnis potentia habens obiectum primum adæquatum, potest in quodlibet contentum sub illo: sed primum obiectum adæquatum intellectus creati, est ens ut ens: ergo quodlibet, in quo reperitur ratio entis, est per se obiectum ipsius: Impossibile autem est, ut intellectus creatus in alio, quàm in summo ente quiescat; sicut nec visus quiescere posset alibi quàm in pulcherrimo visibili. Igitur ratione naturali constat, creaturam rationalem capacem esse visionis Dei.

Scotus.

Rubio.

Niphus.

Vasquez.

Arrubal.

9. Secundò: Quod est perfectionis in aliquo genere, si competit per se inferiori in eodem genere, competit etiam superiori: sed cognitio intuitiua, quæ est perfectio simpliciter in genere cognitionis, per se competit sensui; ergo & à fortiori intellectui, respectu perfectissimi intelligibilis, contenti sub adæquato obiecto ipsius. Confirmat, nam de quocunque obiecto intellectus habet notitiam abstractiuam, habere potest & intuitiuam: sed de Deo habet notitiam abstractiuam; ergo habere potest & intuitiuam. Minor cum consequentia constat. Maior probatur, quia si de obiecto habet notitiam abstractiuam, signum est, quod illud continet intra suam sphaeram; alioqui nullo modo posset illud cognoscere: sed cuiusunque obiecti contenti intra propriam sphaeram potest intellectus habere notitiam intuitiuam: ergo.

10. Tertio: Creatura rationalis habet naturalem potentiam passiuam ad visionem Dei: ergo qui intuitiue cognoscit illam, cognoscit ordinabilitatem ipsius ad finem: Sed anima separata intuitiue cognoscit suas potentias naturales; ergo naturaliter cognoscit suam ordinabilitatem ad vltimum finem. Antecedens probat Scotus quæst. 1. Prologi. §. *An requam*, quia omne subiectum naturaliter inclinat ad actum sui perfectiorem, unde Augustinus de prædestinatione Sanctorum c. 5. *Possit, inquit, habere fidem & charitatem, natura est hominis*. Confirmat S. Thomas 1. p. q. 12. art. 1. & 3. Contra Gentes cap. 51. Nam alias inane foret desiderium, quod omnes naturaliter habent videndi Deum si ipsius visio possibilis non esset.

Scotus.

Augustin.

S. Thomas.